

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Poslanec dvorni svet. Šuklje o notranjem položaju.

(Dalje.)

Posl. Steinwender je priporočal, naj bi se razpustil državni zbor, in se vršile nove volitve. Toda potem bi došlo z desnice in z leve še več radikalnejših elementov v parlament in sprava bi bila še bolj otežkočena. Nekateri mislijo, da bi nas rešila splošna, jednaka, direktna volilna pravica. Za to sredstvo se navdušujejo socialni demokrati in celo slovenski sila konservativni poslanci. Oslepili so jih namreč uspehi leta 1897., ko je poslala V. kurija same duhovnike. A jaz se s tem sredstvom vendarle ne strinjam. Res, da dandanes služi vsak doraslec državi, in da se državno premoženje opira največ na indirektni davek, da zato ne gre nikogar izključevati od volilne pravice. A ta pravica ne more biti razdeljena na jednake deleže. Saj je jasno, da imajo volilci neenakozno zanimanje in važnost za državo, ter da ni staviti na isto stopinjo svetovno uglednega vseučiliškega profesorja in poučnega pometaja. Sicer nas pa tudi uči zgodovina, da posledice take splošne, jednake in direktne volilne pravice, niso najboljše. Ako imajo že na prosyvetljenem Francozskem tako spriden, gnil, korumpiran parlament, česa se moremo nadejati šele pri nas!

Posl. Ebenhoch je svetoval, naj se oktroira nov državnozborni pravilnik in jezikovni zakon. To sredstvo je tako radikalno, da se vlada nanje ne more ozirati. Pravilnik je res neraben, in mogoče ga je spremeniti tako, da se onemogoči tehnična in silovita obstrukcija — če obstrukcija pešice poslancev. Če pa bi hotel obstrukciji večji oddelek zbornice, n. pr. Čehi, bi se opravilnikova vrednost takoj razkadila v nič. Jezikovni zakon pa je vlada že itak umaknila, ko je sprevidela, da ga vsa zbornica odklanja.

Liberalni tirolski posl. dr. Grabmayer se je poganjal za to, da se s § 14. oktroira nemški posredovalni jezik. Meni se zdi sploh vsak posredovalni jezik absolutno nesprejemljiv. Slovesno pa protestiram, da bi se oktroiral nemški posredovalni jezik. Kot drž. uradnik in načelnik samostojnega urada sam čutim težave, ki vzraščajo iz mnogojezičnega

poslovanja. Vendar pa rečem: Dokler bode kaj Slovencev, ne bomo nikdar dovolili, da bi se dala nemščini prednost, ali da bi se upeljala kot drž. jezik. Ustava nam določa enakopravnost vseh jezikov. Vsak urad je na to ustavo prisegel. A če že sedaj ti uradi pri vsaki priliki prezirajo ustavno zajamčene slovenske pravice, kaj se bi godilo šele potem, če bi se sprejel Grabmayerjev predlog, ter bi se dalo z njim vsakemu uradniku sredstvo, da zatira jezikovne pravice nenemških narodov! Tako, torej odklanjamo tudi tega liberalnega tirolskega zdravnika.

Kako pa je po mojem mnenju pomagati Avstriji iz grde zagate? — V to svrhu treba jasnega programa, energične razsodne vlade, in dobro organizovane stalne parlamentarne večine. Priznavam: lahko rečeno, a sila težko storjeno.

Jasen program, t. j. vedeti moramo, kam plovemo? V nas ni bolen samo parlament, temveč bolna je u s t a v a naša. Dandanes je razdrta in ohromela ona ista ustava, katere je bila sklenjena l. 1867. od naših političnih nasprotnikov direktno proti nam, in glejte čudo! — iste stranke so jo zlomile, dasi so jo svoj čas ustvarile sebično za se. Zato pa se stanovitno pomirjenje našega cesarstva more doseči le potom ustavne premembe. Centralistični ustroj — ta vzor naših starih birokratov — ne ugaia Avstriji, ker ni primeren ne zgodovinskemu razvoju, niti različnosti dejanskih gospodarskih in kulturnih razmer. Državni zbor je preobložen s tvarino, zato je ne more zmagati. Potem pa, marj ni nesmisel kovati postav za dežele n. pr. za Galicijo ali Bukovino — v katerih večina poslancev nikoli ni bila. Preustrojiti je tedaj ustavo — ne v federalističnem, tega odlojznega izraza nočem rabiti — pač pa v avtonomističnem smislu tako, da se bo centralnemu parlamentu baviti z onimi zadevami, ki so v istini skupne vsej monarhiji, druge stvari pa je odstopiti deželni zborom.

Ali ugovarjalo se mi bo: z razširjenjem dež. avtonomije podavši slovenske manjšine v mešoviti deželah. Saj jih že sedaj mrevarijo deželnozbornske večine v Gradcu in Celovcu, v Trstu, Gorici in Kopru, kaj pa bo potem, če se področe dež. zborom še pomnoži in razširi?

Toda ta argument ne odločuje. Pred vsem ni pozabiti, da pripada slovenska

delegacija že dobrih 20 let oni večini, ki se je naslanjala v svojem programu na dve glavni točki: narodno enakopravnost in dež. avtonomijo. Večkrat, žalibog brezuspešno, sem že zahteval od svojih ožjih tovarišev, naj bi vendar enkrat ko-rento preštudirali preporno to vprašanje ter rešili ga dogovorno z rojenimi avtonomisti, Čehi in Poljaki. Slovenci moramo formulirati precizne pogoje in uvete, pod katerimi smo pripravljeni tudi mi sodelovati pri avtonom. preustroju državne ustave. Avtonomija dežela namreč ni več škodljiva za našo narodnost, kakor hitro se potam drž. zakona zagotové narodne pravice manjšinam v mešoviti deželah. Tedaj zakon v varstvo in v obrambo narodnih manjšin, jasen zakon, gospoda moja, nobenih splošnih fraz, nego konkretna določila, kake pravice je prisojati manjšinam in katerim javnim organom, na podstavi narodne avtonomije, bodi izročeno varstvo teh pravic. V podrobnosti se ne spuščam, a preverjen sem, da bi osnova samostojnega šolskega sveta, samostojnega deželnega kulturnega sveta, ustanovitve narodnih kurij v deželnem zboru in dež. odboru itd. primerna preosnova cesarskih uradov omogočila n. pr. tudi štajerskim Slovence, da bi se končno tudi sprijaznili z razširjenjem deželne samouprave.

(Konec pride.)

Slomšekova slavnost.

Od vseh strani slovenske domovine, razun iz onega dela, ki še ječi pod beneškim jarmom, prihiti so Slovenci minolo nedeljo na Ponikvo, rojstni dom Antona Martina Slomškega, proslaviti stoletno rojstvo tega slovečega buditelja in dobrotnika našega naroda. Ogromno je bilo število slaviteljev, bilo je naroda blizo 10 tisoč oseb; bilo je duhovščine in inteligence iz raznih krogov slovenske družbe, bilo je učiteljev in bilo je priprostežga naroda, da se je trlo na prijazni Ponikvi. Prišli so Slovenci iz Ogrske, a prišli so tudi bratje Hrvatje, videli smo češke goste in videli smo tudi posamezne druge Slované. Na vseh kolodvorih južnega Štajerja se je trla ljudstva, vse je bilo oživljeno — svoje brate je klical Slomškov duh, on, ki jih je probudil k narodni zavesti. Umevno je,

Stari se poklonijo, pa gredo dalje proti domu; a mlada pa svoji poti.

Golobčka se užalita. Pogledata okrog; on zbledi na licu, a njej se napolnijo oči s solzami in pritisneta se eden k drugemu.

„Oj Bože!“ se oglasi on potihoma; „tako britko mi je, da sem te pripravil v to stisko!“

„Mili moj, dragi mi mož!“ odvrne Vera: „Kar Bog da, to pa bo — v ednosti hočeva vedno skupaj živeti!“

V.

Druga dne gresta pokloniti se gospodarjem. Vera ni slišala ni pozdrava, ni sveta, niti ni videla ljubega veselega pogleda. Gospoda je bila tako nekako srdita in ponosna, da se je kar napihovala. „Bodi podložna“ učili so jo „in pridna za gospodsko roboto!“ Čudno in tužno je bilo Veri, ko je čula te besede! A pozneje je bilo še bolj strašno. Prav prava sužnja bode!... Zastonj jej poteklo mlada leta!... Zastonj zvane krasota v vsakdanjem težkem delu v robstvu!...

Gresta po ulici domov — vse gluho in tužno po vasi! Vera se spomni, kako je bilo doma, kadar je šla kam. Ta jo je pozdravil, oni vprašal po zdravju, pa zo-

da je slo proslavljal spomin svojega dušnega in narodnega pastirja na Ponikvo največ štajerskih Slovencev, katerih ožji rojak je bil škof Martin Slomšek. A prišli so tudi v precejšnjem številu koroški Slovenci, mej katerimi je najprej povzdignil glas narodne prosvete dični Slomšek. Družba sv. Mohorja je poslala svoje zastopnike dr. Sketa, prof. Apiha, urednika Rozmana, nadalje so bili koroški Slovenci poslanec Grafenauer, Svetina, dr. Kraut, Seebacher, Gabron, Štih in Prosekar, nadalje so bila zastopana razna slovenska društva, kakor „Slov. Matica“, „Družba sv. Cirila in Metoda“, „Katol. polit. društvo“, „Sokol“ in druga, vsa s trobojnicami; vseh društev je bilo 39. Navzoči so bili tudi razni slovenski poslanci, kakor Povše, Pfeifer, Pogachnik i. dr.

Zastopani so bili skoro vsi slovenski okrajni zastopi na Štajerskem in slovenska županstva.

Od Hrvatov je bila zastopana „Hrvatska Matica“, „Družba sv. Jeronima“ hrvatsko vseučilišče, časopisje itd., vseh Hrvatov je bilo okoli 100 gostov. Vladika Strossmayer se radi visoke starosti ni mogel udeležiti osebno, zastopal pa ga je djakovski župnik Cepelik.

Vlaki z udeležniki so se pomikali vse dopoldne proti Ponikvi, kjer jih je pričakovala ogromna množica ljudstva; topiči so grmeli, celjska narodna godba je spremljala goste skozi slavnostno okrašeno Ponikvo, kjer sta jih pozdravila župan Mlakar in duhovnik Marzidovšek.

Na to se je vršila slavnostna sv. maša, v s trobojnicami okrašeni ponikljanski cerkvi; cerkveni govor je imel pred ogromno množico g. dr. Anton Medved, profesor bogoslovja v Mariboru. Govornik je v žarečih besedah slikal življenje škofa Slomškega in njegovo delovanje z besedo in peresom. Slomšek je ljudstvo znal vzgajati, kakor malokdo; smoter njegovim naukom je bil: vzgojiti v srcu naroda živo vero v Boga in z narodno zvestobo tudi uzorno čednostno življenje. Seme njegovih naukov ni padlo na kamenita tla, marveč je poglalo v kal in rodilo mnogo lepega sadu. Ljudstvo je takrat in ne manje danes rado čitalo njegove lepe spise, mej katerimi so se skoro najboljše prikupile „Drobtinice“. O teh spisih je ljudstvo dejalo: „Slomšek govori, kakor bi rožice sejali.“ O Slom-

pet ta se pošalil, drugi jej začel pripovedovati svoj tužen bridek stan. Jedva se je bil prikazal solnčni krajec, že je bilo po vasi veselo gibanje, brenčanje, šum in hrum, živo ljudstvo! A zdaj — kdorkoli jo sreča — vsak tužen, molčeč, pobit.

Tašča je Vero lepo sprejela kot rodno dete; ni vedela, kam bi jo poslala, kako jo pozdravila. Ali vendar ni razveselila Verinega srca. Bila je že stara in zelo izmučena od dela in pomanjkanja; in tudi od nje ni čula mlada nevesta veselega razgovora. Zdaj je pravila kako ptujo nezgodo; zdaj objokovala svojo nesrečo; tolažila se je samo, da je še drugi svet; kajti na tem ohoem svetu da ni dobrega, ne lepote ne pravice.

Da bi mogla vsaj z možem pregovoriti besedico — ali ni je dobila v to proste ure! on je moral delati zdaj to, zdaj ono; zdaj kam iti, zdaj peljati; in prihajal je domov le kot gost.

Čim dalje, tem slabše. Gospod je jel še stanovanje odrekati; kupil si je bil rodbino in trebalo mu je hiše za nja. „Ti — pravi Zlatarenku, idi na dvorišče; ti nemaš velike družine; a če hočeš, si jo lahko seziđaš; saj si vzel bogato!“

(Dalje pride.)

LISTEK.

V robstvu.

(Slepa ljubezen).

Maloruski spisal: — Marko Vovčok.

„Sé Zlatarenkom? Kdo pa je ta Zlatarenko?“

„Rob je, gospod Peter, podanik suhomlejskega gospoda.“

Stari Šestozob se užali, zelo užali, in ne reče ničesar; in tudi drugi so se pomikali sé žalostjo naprej.

Tedaj pridejo do novičev (novih zakoncev) in ta sta jih morala pred vsem pozdraviti kakor Bog velevala. Poklonita se ter jih povabita na svatbo.

Peter vzdiga visoko kučmo. „Bog vama pomagaj!“ — reče — „Bog vama daj srečo in zdravje!“

Noviča se zahvalita. „Spoštovani dobrodej, vabimo na svatbo!“

Ne, mlada nevesta, ne pojdem k tebi na svatbo; ne spodobi se meni, staremu, da bi hodil po svatbeh. Zahvaljujem se za prijaznost!“

Andrej Honta je bil dober, tih mož. Ta reče ženinu: „Oj Ivan, Ivan Zlatarenko, kaj si storil, prijatelj moj! Ali

imaš tako kratek razum, da si gledal le na sedanjost, nisi pa pomislil, kar še bo, in da i pogubiš i dekle in vse njeno potomaštvo!“ In odkimal je sé sivo glavo.

„A čemu bi ne šli na svatbo!“ oglasi se Opanas Bobrik, ki je bil prišel od strani. „Britkost se ne odvrne. Pa vsaj povedelimo se!“

„Stara, nerazumna glava!“ reče Peter. „Sramuj se, ti bi šel i tje se veselil, kjer dobri ljudje tugujejo in plakajo!“

„Nu, kaj, gospod brat! Plakaš, plakaš, pa — kihneš!“

„Ni prav, šaliti se, gospod Opanas!“ rečejo vsi h kratu. „Spoštuj mojo sivo glavo, ako ne spoštuješ kozaštva!“

„Nu, nu! To ste pa zropotali! Če ni prav iti, pa ne pojdem. Ali kozaška hči mora imeti tudi kozaški ples; ali z vami se ne zjediniimo. Škoda!“

Mlada sta stala, da niti očij nista vzdignila.

„Gospod daj dobro srečo in usodo. Naj bi bila zdrava kot voda in bogata kot zemlja! In živita dolgo in Bog daj dober razum vama, krasna noviča!“

*) Prosta kozakinja je prešla vstrel poroke v število podanikov in postala robinja. In to robstvo je prihajalo tudi na otroke.

šekovem delovanju je bil neki veliki avstrijski državnik tako navdušen, da je dejal: „Ako bi imeli več takih narodov, kakoršen je narod slovenski, ne bilo bi nam treba armade v državi“.

Pred vsem pa je klical Slomšek svojim rojakom: „Slovenecem luč naj sveta vera bo!“ — Ljudstvo je Slomška tako ljubilo, da je nekoč, ko je pri Sv. Križu pri Belih vodah hotel deliti svoj denar mej ljudstvo, vzkliknilo: „Ne vzamemo, ker več kot zlato in srebro so Vaši nauki vredni.“ Slomšek je hotel, da je naš narod „narod vrlih mož“. Govornik je k sklepu vzkliknil: „Najbolj proslavimo Slomška, ako njegove nauke izvršujemo.“

(Konec pride)

Politični pregled.

Notranja politika.

Te dni je bil pri cesarju v Ištu ogrski ministerski predsednik pl. Szell. Od tod se je vrnil na Dunaj, kjer je obiskal našega ministerskega predsednika vit. dr. Koerberja. O namenih Szellovega potovanja v Išlo ne vedo listi prav ničesar, enako jim ničesar ni znanega o pogovorih, ki sta jih imela dr. Koerber in pl. Szell v Ratotu, ko je prvi obiskal poslednjega.

Le s tem si ubijajo zdaj glave časnikarji, zakaj se ne poda dr. Koerber to vroče poletje prav nič na počitnice, zakaj da tako trdovratno tiči na Dunaju.

Nekaj se mora toraj vendarle kuhati v loncu naše notranje politike, tako se sodi v splošnem. Ali — kaj se kuha, to ostaja vsemu svetu globoka tajnost. Listi so radi tega skrivnostnega vedenja dr. Koerberjevega jako nevoljni in že govore, da bode moral odstopiti, dasi ne vedo navesti uzroka „odstopu“.

Ker pa časniki vendarle morajo napolniti svoja predala in jeden tak stalen predal v časnikih nosi naslov „Notranja politika“ — napolnijo ta predal z ugibanjem o bodoči državnozbornski večini. In tu ugibajo jedni, da pride zopet do stare desnice, drugi zopet zanikujejo to odločno. Med poslednjimi so tudi češki „Narodni listy“. V splošnem se pa vse zopet danes preklicuje, kar se je pisalo včeraj, kakor je to že navada v dobi — političnih kislih kumar.

Jedno utegne biti le gotovo, namreč, da se snide državni zbor koncem meseca septembra ali začetkom oktobra in do takrat mora tudi dr. Koerber kaj skuhati v svojem političnem loncu.

Prisega Viktorja Emanuela III.

V soboto 11. t. m. je novi italijanski kralj slovesno prisegel pred parlamentom. Senatska zbornica je bila žalostno primerno okrašena, senatorji so bili polnoštevilno zbrani; bilo je tudi raznih poslancev, diplomatskih zastopnikov in drugega odličnega občinstva. Pred določeno uro sta se pripeljali kraljica Helena in kraljica mati (namreč mati umorjenega kralja) Maria Pia in sta zasedli prostor v to namenjeni loži. Za njima kmalu se je pripeljal kralj v spremstvu vojvode Aosta, grofa Turinskega in vojvode genueškega, od vseh strani burno pozdravljen. Mini-terški predsednik Saracco je takoj za tem otvoril slavnostno sejo in kralj je prisegel tako-le: „Vpričo Boga in pred narodom prisegam, da se bom zvesto ravnal po ustavi, kraljevsko oblast izvrševal le v smislu obstoječih zakonov, izkazoval vsakemu državljanu vsestransko pravičnost na njegove upravičene zahteve in vse svoje delovanje vselej in pri vsaki priliki tako uravnal, kakor to zahteva interes, prospeh in razvoj naroda“.

Na to je kralj podpisal dotične dokumente. Gianturco je prebral prisego senatorjev, Saracco pa prisego poslancev, na kar so vsi glasno zaklicali „Prisegem!“ S tem je bila slavnost zaključena.

Kralj Viktor Emanuel III. je prisegel na ustavo in prisegel, da bode ravnal po obstoječih zakonih. To pove, da ostane v Italiji vse pri starem. Ker pa z obstoječimi zakoni italijansko ljudstvo ni zadovoljno, tedaj bode na teh zakonih že treba kaj spremeniti, ako hoče novi kralj skrbeti za procvit svoje blažene Italije, na katero danes kakor kralj ne more biti posebno ponosen.

Srbske razmere.

Kraljica Draga, tako se poroča iz Srbije, si je naenkrat pridobila srce vsega srbskega naroda. Na dvornih svečanostih za dnij poroke, potem v raznih avdijencah in povsodi, kjer se jej je nudila prilika občevati z najodličnejimi Srbi, razumela je s svojo ljubeznivostjo in zanimanjem za vsakogar privatni blagostan uneti vsa srca tako, da so se vsi člani deputacij, ki so prišli mladima zaročencema častitat, vrnili popolnoma srečni v svoje kraje, kjer pripovedujejo zdaj narodu o novi kraljici. Preko vse Srbije je zavladala zdaj le ena misel, da je nova kraljica angelj varuh kralja

Aleksandra in cele Srbije. In čudo! Srbski kmet, ki se ni mogel ogreti za ponosno kraljico Natalijo, govori poln navdušenja o kraljici Dragi, — ki mu je postala dvakrat — draga.

Novoporočenca, kralj Aleksander in kraljica Draga, sta se podala za nekaj tednov v Svederovo v vilo kralja Aleksandra; potem pa nastopita večje potovanje po vsej Srbiji, da se pokažeta narodu in da kralj na lastne oči vidi in na lastna ušesa čuje, česa želi srbski narod. Za sprejem kralja in kraljice se pripravljajo že ves srbski narod. In ta sprejem bode pokazal kralju Aleksandru, kako velik razloček je mej policijsko priskrbljenim sprejemom, kakoršen je bil oni letošnji pomlad, ko je potoval s svojim očetom Milanom skozi vznožje Srbije in pa sprejemom, kakoršni priredi prava ljubezen in udanost naroda svojemu vladarju. Kralj Aleksander je sicer ves čas sem povdarjal, da izključi od svoje domačnosti politiko, toda, kaže se že zdaj, da se bode med njim in kraljico Drago mnogo odločevalo o usodi srbskega naroda. Kajti resnica je, da je kraljica Draga danes najvažnejši politični faktor Srbije.

Z ozirom na vnanjo politiko Srbije je važno omeniti prevrata, ki se je izvršil zajedno s poroko kralja Aleksandra nasproti trodržavni zvezi. Dokler je imel v Srbiji še ves svoj upliv avstrijski vnanji minister grof Goluchowski, je stala Srbija tako rekoč pod političnim varstvom Avstro-Ogerske, — zdaj pa se je Srbija otresla tega upliva in se približala — rusko-francoski zvezi. Temu približanju je dal najboljšega izraza kralj Aleksander sam, ko je na slovesnosti poroke minulo nedeljo napil oficijalnima zastopnikoma Rusije in Francije in tudi samo ta dva inozemska diplomata odlikoval. Nemška politika je vsled te spremembe v Srbiji in tudi na vsem Balkanu padla za eno stopinjo — pod ničlo.

Vojna na Kitajskem.

Konečni cilj mejnarodnih čet je — Peking. V Peking hočejo na vsak način in v Peking se dogovore s Kitajci, kaj in kako za naprej. V njegovem brlogu hočejo poiskati kitajskega zmaja in se pogledati z njim oči v oči. Prodiranje čet proti Peking napreduje dobro vkljub temu, da ostane mnogo vojakov na poti, katere pobijejo Kitajci ali umrjejo od utrujenosti ali bolezni. Ti vojaki ne bodo videli središča „božjega kraljestva“, „zlatoga in svetega mesta“ Pekinga. Ne ve se sploh še, koliko bo tako srečnih, da jih bodo pustili Kitajci v svoje stolno mesto in ako dospejo vanje, ali s bodo sprehajali dolgo časa po „čarobnih“ ulicah in cestah dvakrat obzidane stolice, o kateri se pravi, da je največje mesto čelega sveta, namreč po obsežu zemljišča, na katerem stoji. Kitajci, ki se vso pot hrabro ustavljajo sovražnim četam, se pripravljajo na glavni odpor v Peking samem. Kake priprave se vrše od strani Kitajcev v Peking, se niti ne ve, gotovo pa je, da Kitajska vlada kliče svoje najboljše vojaštvo v Peking, da prepreči ustop v mesto sovražniku, ali če bi ta stopil vanje, da plača svojo predrznost s smrtjo.

Podkralj Li-Hung-Čang je dobil od cesarice pooblastilo, da se pogaja z inozemci glede miru. Li-Hung-Čang svetuje svoji vladi, naj ne brani tujim četam v Peking, toda belgijskemu konzulu v Shanghai je dejal, da trajen mir bode le takrat zagotovljen, ko se odstrani iz Kitajske vse krščanske misijonarje in se mejnarodne velesile obvežejo, pustiti Kitajsko celokupnost nedotakneno. Ako se to ne zgodi, stopi vse kitajsko ljudstvo pod orožje. To pa je baš preporna točka v celem kitajskem vprašanju. Velesile ravno nočejo, da ostane Kitajska nedotaknena, marveč si hočejo to Kitajsko naravnost razdeliti. Da igra pri tej samopašni nakani glavno vlogo Nemčija in Anglija, je več kot dokazano in ne le z dejstvi, da sti ti dve državi še pred izbruhom vojne v gospodarskem pogledu bili najdelavniši za svoje koristi na Kitajskem, marveč to dokazuje tudi dejstvo, da je Anglija skušala ovirati Rusijo v nje nastopu na Kitajskem in da je izbran vrhovnim poveljnikom mejnarodnih čet Nemec Waldersee. Nemčija je po svojem tajniku Bülowu znala izkoristiti rusko-angleško nasprotstvo in poriniti svojega generala na vrhovno mesto. Da s tem poveljstvom razun Nemcev samih ni prav nikdo prav zadovoljen, najmanj pa Francozi, se samo ob sebi umeje. A Nemci se malo brigajo za to, ako je svet z njimi nezadovoljen, — oni hočejo podreti vse ovire in postati odločilen faktor v svetovni politiki. Deloma se jim je to tudi že na Kitajskem posrečilo. Ondi imajo na čelu mejnarodnemu gibanju že tri svoje može: Waldersee, vrhovni poveljnik, vodja mejnarodnega ladjevja Bendemann in vodja njegovega generalnega štaba Gross. Snovi imajo Nemci že v tem dovolj za baharijo. Seveda vsi ti nemški „vrhovniki“ dozdaj niso še igrali posebne vloge na Kitaj-

skem in jemorda tudi ne bodo. Waldersee dospe na Kitajsko še le koncem drugega mesca, mejnarodne čete pa v Peking že ta teden. Ako se Li-Hung-Čang posreči doseči sporazumje mej Kitajsko vlado in velesilami, bo nemško vrhovno poveljništvo popolnoma odveč v Pekingu in se sklene mir brez nemških vrhovnikov. Odvisno je mnogo od tega, kak sprejem dobodo mejnarodne čete v Pekingu, iz česar se bode dalo sklepati na nadaljno nastopanje. Nemčija gleda seveda na to, da bi za svojo „prvo besedo“ na Kitajskem dobila tudi bogato plačilo, to je pri njej evangelj. O vsem gibanju je znane tako toliko, da se Kitajci pripravljajo, da vzamejo zopet mesto Tientsin. Evropejci so pa dve milj zunaj Tientsina potolkli Kitajce in vzeli kraj Hsigu, kjer se križajo železnice, ki vodijo v Peking. Ta postojanka da je najvažnejša v prodiranju proti Pekingu. Kitajska vlada je prijavila francoskemu poslaniku v Pekingu, da bi poslalniki in vsi kristjani prav stori, ako bi zapustili mesto, na kar je poslanik odgovoril, da se to ne more zgoditi, dokler ni zagotovljena njihova varnost na poti. Vseh kristjanov je 3000, med njimi 200 žensk in otrok, 50 ranjenih. Cesarica Čusi je poslala Evropejcem v Pekingu 4 vozove živil. Dne 4. t. m. so ruske čete pod admiralom Aleksejevem vzele mesto Niu-Čvang in razorožile prebivalstvo.

V splošnem se čuje, da namerava vsaka posamezna velevlast delati popolnoma na svojo roko.

Anglija si hoče osvojiti Šangaj, Amerika namerava napovedati samostojno vojno Kini in Nemčija se pripravlja na „veliko akcijo“ na svoj račun. Čuje se tudi, da niti Francija, ni Anglija, Amerika ni Japan še niso dale svojega privoljenja glede vrhovnega poveljnika Walderseeja.

Vojna v južni Afriki.

Angleški neuspehi v Južni Afriki so koncem desetega meseca te nesrečne vojske skoro bolj pogostni, kakor tedaj, ko so Buri razpolagali še z znatno, dobro organizovano armado. Blizu 220.000 mož broječa angleška armada se takorekoč kar trese pred le nekaj tisoči burskih bojevnikov. Vzrokov za ta neprijetni angleški položaj je več, jeden prvih pa že opisano izredno slabo oskrbovanje angleških vojakov. V minulih dneh so imeli Angleži zopet nekaj takih neuspehov. Angleška posadka v Elandsriveru se je morala po desetdnevnem brezuspešnem odporu udati Burom na milost in nemilost. Koliko je bilo teh mož, Roberts ne pove, ker še sploh noče naravnost povedati, da se je nesreča res pripetila. Mož se le boji, da je tako; njegova „bojazan“ se je pa še vselej uresničila. — Veliko preglastic provzroča Robertsu preskrbljevanje Pretorije z živežem, ker mu Buri vedno napadajo vlake. Poleg tega so 8. t. m. opazili osem milj severno 500 Burov z dvema topovima, ki so na potu proti mestu. Roberts se boji, da bodo tudi Buri v Pretoriji podpirali prodirajoče čete. — Kdaj bo pač Roberts popolno ukrotil živahno bursko gibanje?

Domače in razne novice.

Imenovanje. — Profesor na drž. gimnaziji v Pazinu g. Fr. Matejčič je imenovan ravnateljem istotam.

Finančni minister je imenoval geometrskega vajenca Evgenija Vladislavich-a evidenčnim geometrom.

Za slovenske šole v Gorici so darovali: dr. Martin Keršovani, zdravnik v Gorici 10 K — Josip Hrovatin v Gorici za julij in avgust 4 K — dr. Ant. Gregorčič za avgust 10 K — „Narodna tiskarna“ v Gorici za avgust 20 K — Matvez Bernik nabral po občnem zboru podpornega društva v Gorici 10 K 99 h. Presrečno zahvalo izreka vsem darovalcem predsedništvo „Šolskega Doma“.

Tumova „protekcija“. G. Gabršček kadi svojega patrona dr. Tuma, da je on pripomogel g. nadučitelju K. v K. do zopetne službe. Je, kar je: bo, kar bo! Nam je cela ta zadeva popolnoma znana; zato kličemo patronu in varovancu: „Počasi po kamenju!“ Da se je stvar tako ugodno razvila, ima v Gorici zaslugo monsignor prisednik c. k. deželnega šolskega sveta. Torej „klerikalec!“ Tema! Na Dunaju, v dvorni kanceliji Nj. Veličastva, ima zaslugo pri tej srečni rešitvi prečastiti gospod c. in kr. dvorni kaplan in ravnatelj višega zavoda pri sv. Avguštinu dr. Fr. Kyzlink. Torej že v drugo „klerikalec!“ Črna tema! Prošnjo za najvišje pomiloščenje je pa pri tem p. n. gospodu podpiral dr. Karol Weiss, c. in kr. dvorni kaplan, sedaj profesor bogoslovja in dekan bogoslovne fakultete na vseučilišču v Gradcu. Torej v tretje „klerikalec!“ Še bolj črna tema, hu! Groza!

Da je dr. Tuma prošnjo sestavil, je resnica. Resnica pa je tudi, da jo je sestavil šele po dolgem, dolgem cincanju, ko ga je bil g. K. ponovno prosil, da naj v vendar enkrat vrne vse priloge, ker mu hoče prošnjo spisati župnik, ki je

takih prošnja že več naredil in odposlal na dvorno kancelijo z najboljšim uspehom. Torej v četrto „klerikalec!“ Še bolj črna tema, hu, hu! Strašno!

Se nekaj! Narodno-napredni gg. učitelji so pripravljani strup vzeti na to, da je dr. Tuma sam njih tovarišu pri obrtni zadruzi za poroka pri posojilu v znesku tisoč gld. Resnica pa je zopet, da sta za poroka dva čc. gg. župnika. Torej v peto „klerikalec!“ Le še bolj črna tema! Hu, hu, hu! Ubogi Andrej Zaletel (alias Gabršček), kamor potipaš: od zgoraj in spodaj — od leve in od desne — povsodi „klerikalec!“ Konec sveta bo in pa tebe z njim!

Dr. Tumovo glasilo je kar iz sebe, ker je „Prim. List“ tako hitro prišel na sled novim spletkarijam „mojstra dr. Tume“, naperjenim proti Vipavski železnici. O neresnicoljubnosti, oziroma lažnjivosti „Sočine“ pisave, smo mi seveda tako prepričani, da ne nismo čudili prav nič laži, da so dr. Tumovo petico podpisali vsi župani. Zdaj naj se o tem prepričajo pa še oni župani, ki peticije — niso podpisali. Nekaj pa pritrdimo dr. Tumovemu glasilu, namreč, da je ministerstvo težko kedaj dobilo tako hudomušno neumno ulogo, kakoršna je bila baš ta nova peticija. — Toliko v naglici za danes.

Gosp. E. Klavžar in glasilo dr. Tume. V žlici vode bi ga radi vtopili ti šmentani patroni narodno-napredne stranke malega Klavžarčka, kakor ga oni nazivljejo v svoji brezkraini ljubeznivosti. In kaj je vendar zagrešil g. E. Klavžar, da si je pridobil to njih naklonjenost?! Javne koristi se je drznil zagovarjati proti osebnim spletkam in nič drugega. Jedenkrat je to storil, ko se je šlo za obmejne ceste na Kanalskem in v Brdih, a drugi krat, ko je zagovarjal to, kar je sklenil deželni zbor soglasno — z glasom dr. Tume vred in kar je dr. Tuma poprej tudi vedno sam zagovarjal — namreč: pobiranje užitnine v deželni upravi. Obakrat je bil gospod Klavžar zgolj stvaren. — Utemeljeval pa je v prvem, kakor tudi v drugem slučaju svoj zagovor s tako neovrgljivimi dokazi in tako krepko, da se Tumovo glasilo niti poskusiti ni upalo, ovreči le jednega onih stvarnih razlogov, katere je v svojih člankih navel g. E. Klavžar. No, pa kaj hočete?! Tumovo glasilo piše pač to, s čemer se zadovolji dr. Tuma, ali tudi to, kar dr. Tuma hoče. Dr. Tuma pa ne sega v poznavanju administrativnih zadev g. E. Klavžarju niti do pasu. Da ni ta naša trditev pretirana, priznati nam mora sam dr. Tuma. Zato pa, ker ne more Tumovo glasilo stvarno pobiti g. E. Klavžarja, spravilo se je nanj — s psovkami, ki najdejo mesta le v takem listu, kakoršen je „Soča“.

V zadnji številki Tumovega glasila se nahaja tudi članek pod naslovom: Dr. Pajer — E. Klavžar, ki dokazuje velikansko sušo v glavah „Sočinih“ patronov. V njem je govora tudi o raznih hibah naše deželne uprave. Nočemo trditi, da bi bila naša deželna uprava brez hib, ali prepričali smo se v tem pogledu, da se je število nedostatkov v naši deželni upravi še precej pomnožilo, odkar posega varjo tudi dr. Tuma. Temu sta pa po našem mnenju krivi dr. Tume prevelika nadutost, a premajhna praksa v administrativnih rečeh. In prepričani smo, da bi izostal marsikateri teh nedostatkov, ako bi se v tem pogledu tudi dr. Tuma posvetoval baš z onim Klavžarčkom, katerega njegovo glasilo tako ostudno napada.

Ali ni to tudi — bojkot? kaj mislite o tem ve, pristojne oblasti?! — „Il Friuli Orientale“ se jako hudo zaganja v nekatere trgovce in obrtnike, ki niso zaprli svojih prodajalnic in delavnic med mašo za pokojnega italijanskega kralja in se niso udali terorizmu goriških irredentarjev. Po našem mnenju pa to ni nič drugega nego bojkot najpredrznije vrste.

„I Triestini al suo Re“. (Tržičani svojemu kralju.) — Tako je slovel, kakor poroča „Il Corriere di Venezia“, napis na traku onega venca, katerega so položili tržaški Italijani na krsto umorjenega italijanskega kralja v Pantheonu. Seveda, pristavlja omenjeni list, je policija odstranila ta trak. — Približno jednake vsebine je bila tudi brzojavka, katero so poslali tržaški državni poslanci italijanskemu ministru in zaradi katere brzojavke je državni pravdnik konfisciral list „Il Piccolo“. — No, italijanski poslanci v istrskem deželnem zboru so poskrbeli za to, da se ta brzojavka otmé pozabnosti. Spravili so jo na dan v svoji interpelaciji do vlade ter očitno dokumentirali s tem svoj „avstrijski patrijotizem“. In temu „patrijotizmu“ žrtvuje vlada vse, tudi najvitalnejše koristi primorskih Slovanov, ter dovoljuje Italijanom, da delajo s Slovani kakor svinja z mehom!

Tako ne sme več dalje! — Tako namreč pišejo celo dunajski pol oficijozni listi, razmišljujoč o vsem tem, kar se je godilo v Trstu, Gorici in v Istri o pri-

liki zalovanja po ranjem italijanskem kralju. Celó ti pol oficiozni listi so prišli do spoznanja, da vse manifestacije in demonstracije, ki so jih prirejali primorski Italijani o priliki smrti blagega italijanskega kralja Humberta, niso imele drugega namena, nego politično hujkanje proti naši državi, da niso izražale drugega nego geslo: „Proč od Avstrije!“ „Kako naj nas spoštuje ino-zemstvo, če dopuščamo, da se nam na tako predrzen način v obraz bije v lastni hiši?“ — tako približno pišejo dunajski listi, ter zahtevajo korenitih sprememb na Primorskem. Prišli so do spoznanja, da se ne smemo pri nas zadovoljiti le z osebnimi spremembami, marveč da treba korenito spremeniti ves naš primorski vladni sistem. Zlasti pa se čudijo ti listi naziranju naših primorskih državnih pravnikov ter njihovi subjektivnosti in — objektivnosti z ozirom na vse to, kar so smeli naši italijanski listi priobčevati za dni svojega narodnega zalovanja. Z eno besedo: tudi naši oficiozi so postali nerazumni in nezadovoljni. Posebno ostro se izražajo tudi proti znanemu „Vertuschungssystemu“, ki je pri nas na Primorskem v tako bujnem cvetu in ki je tudi zakrivil, da je tako dozorelo klasje irredente.

No, mi smo tu le navedli, kar nam velevala časnarska dolžnost, dasi ne po-lagamo posebne važnosti na pisavo teh pol oficioznih listov, — saj, odkritosrečno govorejo, tako „javkanje“ ni zmožno vzbuditi v nas drugega, nego pomilovalni smehljaj. To niso bili prvi taki glasovi, ki doné iz predalov teh listov brez kake dobre volje in prepričanja. In kakor vsikdar, ostane tudi zdaj in posled le pri besedah; to pa vedo tudi naši Italijani.

Naravnost smešno pa je, kar očitajo ti listi tržaškim italijanskim državnim poslancem, češ, da se le-ti kažejo na Dunaju vse drugačne, ko prosijo državnih podpor, kakor pa so se pokazali zdaj s svojo brzobjavo, vsled tega da bode vlada morala napeti proti tem ljudem druge strune itd. Oficiozi smejo biti prepričani, da ti ljudje dosežejo pri vladi slej ko prej vse, kar bodo hoteli. A kdo bi zameril Italijanom, da so taki, saj je pot, po kateri hodijo oni, jedina, po kateri se pride v — Avstriji do cilja.

Obrtno-umetniško razstavo, katero sta priredila goriško mesto in goriška obrtna in trgovska zbornica, so odprli v soboto predpoludne.

Iz Sežane nam pišejo: Kraška metropola — bela Sežana — noče zaostati pri praznovanju 400 letnega združenja naše male deželice z mogočno Avstrijo. Županstvo in društvo rdečega križa na čelu hočejo z velikimi pripravami prirediti veliko slavnost.

Slovesna maša, okinčanje vse vasi, popoldne vrtni koncert cele vojaške godbe c. in kr. polpolka št. 97, zvečer obhod z godbo, razsvetljava s transparenti in umetelnimi ognji. Vse to in še drugo bo obsegal velikega patriotičnega praznika.

Nesreča na lovu. Včeraj so šli nekateri gospodje iz Kobarida na lov na divje koze proti Drežnici. Med njimi je bil tudi gospod Šverko, c. kr. kancelist v Kobaridu. Temu se je mej potom po nesreči sprožila puška in ga je krogla tako nesrečno zadela v glavo, da je pri tej priči umrl.

Od Sv. Lucije smo prejeli dopis, iz katerega posnamemo sledeče: V 87. št. „Soča“ se spodtika nek dopisnik nad sedanjim županom, ker le-ta ni na čelu starašinstva pričakoval trasne komisije dne 24. julija t. l. pri Sv. Luciji. Meni se pa dozdeva, da tak nastop ni bil neizogibno potreben, da bi se, ker je izostal, smelo iz tega sklepati, da je tukajšnje županstvo „nasprotno železnici“. Saj je bilo naznanjeno, da bode trasna komisija sprejemala le morebitne opazke na zapisnik.

Ker pa vas Sv. Lucija ni imela družega prositi kakor to, kar je bilo že brez prošnje gotovo, posebno zato, ker se ravno tukaj koristi vasi Sv. Lucija ne strinjajo skoristni cele občine, je lahko umevno, zakaj da je župan naročil podžupanu pri sv. Luciji, naj ga zastopa pri trasni komisiji.

Z ozirom na sumničnega dopisnikova glede cenitve poškodovanja po toči, mi je navesti samo postavbo z dne 12. julija 1886 št. 118 drž. zak. § 11., ki se glasi:

„Vsako poškodbo na prirod-nem donosu, za katero se na postavi § 1. tega zakona zahteva davčen odpis, mora posestnik poškodovane parcele ali njegov pooblaščenec, da ne izgubi pravice do zahteve, v osmih dneh potem, ko je zapazil škodo, naznaniti davčnemu oblastvu prve stopinje.“

Ako se nekaterim ni toliko vredno zdelo, da bi bili poškodovanje naznanili ter se je vsled tega cenilo le onim, ki so za cenitev prosili, je-li toraj župan za-

krivil, da bodo morali plačati ves davek, ker jih ni, menda s klobukom v roki, prišel prašat, ali so tudi njihova polja poškodovana?

Kar se tiče občinskih poti, priznavam, da so iste res v slabem stanju; toda je-li temu kriv župan, ki je še le malo več ko dva meseca na čelu občinske uprave? Kaj takega trditi bi pač zamogel le človek z nezdramim razumom. Enako nenaravno bi bilo zahtevati, da bi v času največjega poljskega dela župan silil z delom preobložene kmetovalce, naj gredo popravljat občinske poti, za katere se poprej živ krst ni zmenil.

To vprašanje razmotrivati prepuščam možem, ki so izročili sedanjemu županu — zanemarjene občinske poti!...

11 vročevrtnih Lahov so zaprli v Trstu v četrtek v dan pogreba laškega kralja Umberta. Ti plačani demonstrantje so hoteli na surov način prisiliti nekatero trgovce, da zapro svoje prodajalne v znak zalovanja. — No tem laškim aretirancem se najbrže ne zgodi nič hudega. Vse drugače seveda se je godilo Slovincem v Trstu in Gorici, ko so za umora avstrijske cesarice hoteli pokazati svojo nevoljo italijanskim zlobotnežem, žalečim naš avstrijski čut na naših, avstrijskih tleh! Slovenci so bili barbari, zdaj so Italijani le „otroci ki se igrajo“.

50-letnica Strossmayerjevega škofovanja bode 2. septembra t. l. — Na to slavnost nedvomno prihiti mnogo častilcev velikega vladike v Djakovar.

Strašna nesreča na železnici se je prigodila v nedeljo ponoči pri mostu Salario blizu Rima. Kotel brzovlaka, s katerim so se vozili razni dostojanstveniki, je počil, vlak je obstal in nikdo se ni mogel gani. V tem pridrdra za njim z veliko naglostjo drug vlak, ki se zasedi v brzovlak s tako silo, da je mnogo vozov popolnoma strtih in veliko ljudi ranjenih. Od ranjencev jih je deset že umrlo.

Velik uspeh čeških pevcev. Dne 22. julija je bilo v Bruselju na Belgijskem mednarodno petje pevskih društev za stavo Udeležilo se ga je tudi češko pevsko društvo „Hlahol“ iz Plzna in je dobilo prvo ceno: zlato kolajno in 3000 frankov. Ocenjevalci so se izrazili, da petje „Hlahola“ je neprekosno.

Strah pred „zde“. Češki list „Mir“ poroča o sledečem smešnem dogodku: Neki pogumni mladenič pri vojaškem naboru od strahu z zobmi šklepetajoč odgovori na vprašanje, kako se piše: „Hierněk Hierborský“. — „Kaj“, zavpije nadporočnik, „vi se pišete Zdeněk Zde-borský, pa ne Hierněk Hierborský!“ — „Prosim“, odgovori s tresočim se glasom mladenič, „meni so doma rekli, če tu rečem besedo „zde“ (tukaj), bodem zaprt in zato sem to prevel na „hier“. Tako se izgovarja prihodnji branitelj avstrijske domovine.

Pruska nasilstva. Kakor poroča poljski list „Ruch katolicki“, hodijo pruski profesorji latinskih šol v stanovanja poljskih dijakov in pregledujejo omare, kovčke in druge reči, iskajoči poljskih knjig. Posledice tega so, da so bili v zadnjem času trije poljski dijaki iz pruskih gimnazij odpuščeni. Za pruski vladi nevarne knjige se smatrajo: „Zgodovina Poljske“, „Mali swiatek, časnik za mladino“, „Zgodovina slovstva“ itd. Kaj to vse pomeni, ni težko uganiti. S tem je baje Nemčija — rešena!

Ruska radodarnost. V Vilni je tovarnar Poznanjski zapustil 500.000 rubljev v dobrodelnostne namene in njegovi sinovi so k tej veliki svoti primaknili še 600.000 rubljev. — V Mologu je dala soproga trgovca Podosenova 300.000 rubljev svojemu rojstnemu mestu v dobrodelnostne namene.

Izseljevanje iz Bosne in Hercegovine. Mohamedanci v Bosni in Hercegovini so se že naveličali blaženosti, s katero jih osrečuje avstrijsko-madžarska vlada in zato trumoma kažejo Avstro-Madžariji pete in hrbet. Izseljujejo se v Srbsko, Staro Srbsko in Črno goro. Drugi se izseljujejo v Egipt in malo Azijo. Turški sultan je ukazal, da naj se izseljenci iz Bosne in Hercegovine prepeljejo zastoj v Angoro, kjer bi se jim dalo nekaj sveta zastoj.

Šola, ki je veljala 8 milijonov rubljev. V Moskvi so sezidali v spomin 25-letnega vladanja umrlega carja Aleksandra II. obrtniško šolo, ki se odpre na jesen. Poslopje je ogromno in se v njem nahaja mnogo oddelkov za razne stroke obrtnije. Za zidanje se je izdalo 8 milijonov rubljev.

Lakota v Indiji. V Indiji se je lakota razprostranila na 800.000 kvadr. kilometrih tako, da gladuje 10 milijonov ljudi. Uzrok lakote je velika suša in nje posledice, zlasti pa angleška vlada, katera ima vsako leto od Indije 720 milijonov dobička.

Žrtve revščine. Pri novih zdravilnih in načinih zdravljenja je treba učinek zdravil preizkusiti. Prej so se k temu jemale živali, najčesče morski prašički. V Londonu pa take poskuse sedaj delajo

na zdravih ljudeh. V enem letu pride na kliniko čez 1000 ljudi — revežev, ki pustijo v svoje telo štrkati razne strupe, zavživajo novih zdravil, pustijo se operirati — za denar, da bi ne umrli od lakote. Kaj človek vse ne stori iz revščine!

Najstarejši časniki na svetu. Do sedaj se je mislilo, da najstarejši časnik na svetu je „Kin-Pao“, ki izhaja v Pekingu na Kitajskem. Sedaj pa je francoski poslanec v Kantonu dokazal, da najstarejši kitajski časnik je „Tsing-Pao“, ki je začel izhajati že 710. leta pred Kistusovim rojstvom.

Koliko je inozemcev v Kini? Po najnovejših statističnih podatkih je v Kini 13421 inozemcev. Vsi ti tuji stanujejo po lukah, ki so pristopne evropski trgovini. Med njimi je 5148 Angležev, 2055 Amerikanov, 1043 Nemcev, 1694 Japoncev, 920 Francozov, 200 Švedov, 250 Belgijcev in 165 Rusov.

Izjava.

Ker list „Soča“ zaporedoma napada našega prečastitega gospoda župnika Lovreta Juvančiča in da ne bi svet mislil, da se Dornberški občinarji strinjajo s temi ostudnimi in lažnjivimi napadi, spoznalo je podpisano občinsko starešinstvo za svojo sveto dolžnost, zavrniti vse te napade kot popolnoma neutemeljene in lažnjive ter izjaviti, da uživa prečastiti gospod župnik Juvančič v občini popolno spoštovanje in da je v vsakem oziru vnet za dušno in telesno srečo svojih župljanov. Posebno pa se zdi podpisnemu starešinstvu potrebno, odločno zavrniti očitana v 76. št. „Soče“ z dne 3. julija t. l. ter izjaviti, da je grda laž, da bi bil prečastiti gospod župnik v cerkvi pri razlaganju krščanskega nauka rekel, da je streljanje proti toči vraža, pač pa je nasprotno resnično, da je g. župnik rekel, da streljanje proti toči, če to pomaga ali ne pomaga, ni nobena vraža, da pa je on sam osebnega mnjenja, ako pridejo hodourni oblaki čez celo vipavsko dolino, bi najbrže ne mogli pomagati vsi cesarski kanoni. Zalosten zgled v tem so nam bližnja Brda, kjer se je na mnogih postajah pridno streljalo, a ni malo nič pomagalo. Istotako neresnično je, da bi gospod župnik zahteval od udov bratovščine sv. Rožnega venca bodisi v cerkvi, ali zunaj cerkve, da bi mu isti plačevali po dva in več goldinarjev za sv. maše, pač pa je res, da daruje gosp. župnik sv. maše tisti dan in tisto uro, kakor je od katerega prostovoljno naročeno, po od vis. čast. ordinarijata odločeni taksi in navadi.

Ni res, da bi bil naš gospod župnik surov in da bi se vsled tega bali ljudje k njemu priti, pač pa je res, da je surova taka pisava „Soče“, ter da gospod župnik prijazno sprejema vsakterega, ki se obrne do njega ali po opravi, ali zaradi kakega sveta, in da vsakemu v potrebi rad pomaga, ako le more.

Enako neresnični in ostudni so napadi v št. 79 in 91 „Soče“ ter jih zavracamo z gnjusom in vso odločnostjo.

Ali mar menijo neki tukajšni „Sočini“ pristaši, da bo g. župnik umazane liste, ki blatijo vero in duhovski stan, ljudstvu priporočeval in jih pohujševal, kakor tisti nesramni listi, katerim je to zlobna slast, da bi se ljudstvo pohujševalo in spridilo. Ubogi reveži, kam bredejo! Ali ti sramotijo s tako pisavo tudi celo Dornberško župnijo, ker svet, ki čita take laži, misli, da so Dornberžani bogve kaki liberalci ali celo brezverci. Ravno nasprotno. Dornberška župnija je verno in odločno katoliška.

Zato ponavljamo še enkrat, da uživa pri nas prečastiti gospod župnik popolno zaupanje in visoko spoštovanje ter da postaja isto tem trajneje in trdnje, čem bolj ga napada tak list, kakor je „Soča“.

V Dornbergu 10. avgusta 1900

Fr. Berce, župan.

Josip Mrevlje, Ulrich Golja, Karl Kerševani, Vodopivec Anton in Jožef Šinigoj podžupani; Jožef Vodopivec, Vincenc Šinigoj, Anton Roic, Andr. Šinigoj, Alojz Baša, Jožef Cotič, Jožef Pavlica, Jožef Mrevle, Pavlica Andrej, Čotar Janez, Peroci Franc in Štefan Kavčič starašine.

Izjava.

Zadnja „Soča“ je posvetila svoj uvodni članek gospodu dež. glavarju in moji neznanosti. Ko sem ga do konca prečital, menil sem, da sem med čitanjem zrastle za pet pedi, dasi veje iz vsake vrste, skoro bi rekel iz vsake besede najsovražniši duh — gola hudobija. — Sicer pa prepuščam oceno onega članka razsodnemu občinstvu.

Eno trditev v onem članku pa moram z vso odločnostjo in z vsem zaničevanjem za onega, ki jo je v svet raztrbil — zavrniti. Ko je člankar svojim vernim čitateljem prav po svoje povedal, da mi je g. deželni glavar posebno naklonjen in da me zakriva, dostavil je te-le besede:

„V to ima sicer po vsem drugačne razloge, nego n. pr. dr. Verzeznassi, ki prejema plačo deželnega odbornika edino za to, da hodi k sejam čitat Klavžarjeve referate, kakor so delali do dr. Tume tudi razni drugi gospodje.“

To trditev imenujem jaz brez pridržka grdo laž, nesramno obrekovanje.

Gospod odbornik dr. Verzeznassi ima v deželnem odboru zelo obširen referat: Šolske, odgonske in zdravstvene zadeve, ceste in druge javne stavbe na italijanski deželni strani, posilne delavnice in dr. Važne referate, razsodbe izdeluje gospod odbornik sam. V odgon-skem in zdravstvenem referatu je pa mnogo takega dopisovanja, katero imenujem kurentno in to opravlja večina na deželni urad.

Kakor je znano, poslujem jaz že mnogo let kot opravilec deželnega tajništva; letos mi je deželni odbor celó formalno izročil vodstvo deželnega tajništva, ločivši to od deželne pisarnice. No §. 25. našega opravilnika pa je deželni tajnik oziroma njegov namestnik dolžan podpisati odbornike v pripravljanih referatov ter izvrševati vsako drugo opravilo, katerega mu odkaže deželni glavar sam ali deželni odbor.

Torej, recimo, da sestavim tudi kako poročilo za katerega koli deželnega odbornika, seveda po njegovem navodilu, spada tako delo v moj delokrog in nič drugega.

Tako je bilo tudi ta čas, ko je imel deželni odbor svojega stalno imenovanega tajnika, kateri je n. pr. zraven svojih navadnih poslov sam oskrboval zdravstveni referat.

V dolgi dobi 35 let, od kar sem v deželni službi, se ni še nikdar poprej godilo, da bi se bile iz urada trosile take laži namenoma v svet, da bise s tem izpodkopaval ugled najvišega autonomnega oblastva v deželi. Žalostno, da se je zdaj našel izdajica, kateri na tak sramoten način dela v nečast in škodo deželi.

V Gorici dne 12. avgusta 1900.

E. Klavžar.

Poslano.

Gospodu

Fr. Moravus, izdelovatelju stolpnih ur v Brnu.

Prav prijetno mi je, da se Vam morem presrečno zahvaliti za cerkveno uro, katero ste nam poslali, kajti delo je fino in ura gre izvrstno. Ura je pravi umotvor, izdelana je natančno in trdno, cena zelo nizka. Iz srca želim, da bi se do Vas obrnili vsi, ki potrebujejo precizne javne ure. To bi pomoglo tudi naši domači industriji.

Župni urad Šebetejn.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Nikaka ❖ ❖ ❖ ❖ ❖

❖ ❖ skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: **Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel** po 80 kr.; **Slivovec, Rum, češnjavec, Alaš, Alpski liker** po 85 kr. in **Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker** po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštni nakaznici: po poštne povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljki pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst, Via Belvedere št. 23.

Agricol

patentovan v Avstro-Ogerski in Italiji,

je mehko kalijsko mlo razstopljivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in ušij, vseh žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjadi in cvetlicah

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franco

Tovarna mila F. Fendler & Co

TRST. - Via Limitanea št. 1 - TRST.

Zastop in zaloga na Gorškem:

pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travniki 16 (v dvorišču) in na Opčinah pri gosp. Frideriku Cumar.

Loterijske številke.

	4. avgusta.				
Dunaj	22	21	76	60	30
Gradec	37	61	80	89	90
	11. avgusta.				
Trst	68	81	19	10	16
Line	89	15	7	10	29

Anton Bortolotti,

kamnosek,
Gorica, Franc-Jožefova cesta št. 33.
Zaloga mrtvaških spomenikov,
cene od 10 do 200 gld.

Tovarna pohištva

FRANC PAVŠIČ,

Gorica, Šempeterska cesta št. 9,
izdeluje najzanesljivejše in najtrajnejše izdelano pohištvo po
zmerni, poštenu, dela povsem vredni ceni.

Posebno priporoča opravo za
spalne in jedilne sobe
za salone in pisarne.

Kupuje orehova debela, prodaja orehove obkladke
(rimeše) itd. itd. itd.

Ugodni plačilni pogoji!

Vsaka naročba se izvrši v najkrajšem času.

RAZGLAS.

C. kr. priv. vzajemna zavarovalnica proti požaru in streli v
Gradcu, ustanovljena leta 1828, naznanja slav. občinstvu, da je vstano-
vila svojo združnico

v Gorici, Vrtna ulica šte. 14.

(V hiši gosp. A. Bolko.)

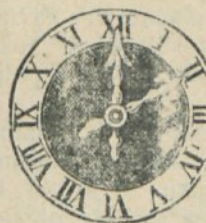
Koncem leta 1899. dosegla je ta zavarovalnica že 288.265 396
zavarovanj. — Zavaruje pod jako ugodnimi pogoji proti

požaru in streli

poslopja in pohištvo, živino in poljske pridelke.

Najtopleje priporoča ta zavod ter daje pojasnila

Okrajno zastopstvo v Gorici,
Vrtna ulica št. 14.

C. kr. državna svetinja
za odlične proizvode. —
Prva moravska tvornica
turnskih ur

Fr. Moravus

Brno,

Velike námesti št. 8. (Brünn, Grosser Platz Nr. 8)
izdeluje in razpošilja stolpne ure za cerkve,
sole, gradove, mestne zbornice, tovarne itd.; ure
za nadzorovanje ponočnih čuvajev, električne ure,
vse v dovršenih proizvodih in z jamstvom.

Do sedaj se je razposlalo 135 stolpnih
ur v popolno zadovoljstvo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi uzorce.

Cene zmerne. Pošta poštna.

Centralna posojilnica,

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

v Gorici, v ulici Vetturini št. 9. (Šolski Dom).

Sprejema denar:

1. od udov

deleže

a) glavne deleže po 200 K. — b) opravilne deleže po 2 K.

Lastniki glavnih deležev plačajo vpisnine 4 K, lastniki opravi-
lilnih deležev plačajo vpisnine 1 K. Deležne knjižnice veljajo 30 helerjev.

2. od udov in neudov

hranilne vloge

katere obreštuje po 4 $\frac{1}{2}$ % in plača sama rentni davek.

Obresti se računijo le za cele mesece, za vloge vložene po 1. em
dnevu meseca ali vzdignene pred zadnjim dnem meseca se ne računjo
obresti za onj mesec, ko so bile vložene oziroma vzdignene.

Hranilne vloge se izplačavajo sistem, ki prinese knjižico. Če pa
lastnik hranilne knjižice želi, da naj se sme izplačati le njemu, bode
ravnateljstvo taki pridržek (vinculum) zaznamovalo na knjižici.

Hranilne vloge se vračajo:

do 200 K brez napovedi, do 600 K po enomesečni odpovedi, do 2000
K po trimesečni odpovedi, večji zneski po šestmesečni odpovedi.

Lastniki hranilnih vlog niso odgovorni za morebitne izgube. Vso odgo-
vornost imajo izključno lastniki deležev.

Centralna Posojilnica daje posojila.

1. na vknjižbo po 5 $\frac{1}{2}$ %; 2. na menice in sploh na osebni kredit po 6%,
3. na tekoči račun po pogodbi.

Centralna Posojilnica je zveza in središče gospodarskih zadrug
na Goriškem in je kot taka vredna podpore in priporočila od strani
vseh goriških Slovencev.

Uradni prostori so v ulici Vetturini šte. 9., v pritličju.

Uradne ure vsaki dan, razun nedelj in praznikov, od 9 do 1 ure

Mirodilnica

v Tržni ulici poleg kritega trga
(poslopje c. kr. okrož. sodišča)

ima veliko zalogo nafinejega

žvepla v sodih,

katere prodaja po najnižji ceni.

Ima tudi vsakovrstnih najboljših
pripomočkov za čiščenje vina.

Priporoča se p. n. občinstvu

Ant. Jeretič.

Tehtnice, mere in uteže preskuša ali cementira

podpisani izdelovalec tehtnic.

Priporoča se za vse v to
stroko spadajoča dela in poprave
gg. trgovcem in obrtnikom po
jako zmerni ceni.

Zaloga tehtnic, decimal, bi-
ciklov vseh sistemov od 50—300 K.

Karol Komel,

Gorica, Semenška ulica št. 8.

Kolesarji pozor!

Podpisani naznanja gg. kolesarjem,
da ima v zalogi dvokolesa iz najbolj-
šega materiala po jako nizkih cenah, in
sicer od 170 kron (85 gld.) naprej opre-
mljene z vsemi potrebnimi (komplet).
— Ob enem priporoča gg. krojačem in
šiviljam svojo veliko zalogo raznovrstnih
šivalnih strojev najnovejših sistemov od
48 kron (24 gld.) naprej. — Poročstvo 5
let. — Daja tudi na obroke.

Z odličnim spoštovanjem

Martin Šuligoj,
urur v Kanalu.

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici — ulica Vetturini šte. 9 — v Gorici

Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem,

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času

po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na
karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice
v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“, „NAROD“ in „Primorski List“

„Gorica“

izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone

„Narod“

izhaja vsako drugo soboto ter velja celoletno 1 krono 60 vinarjev, polletno pa
80 vin. Kdor naroči 10 iztisov pod enim naslovom dobi 11. po vrhu.

„Primorski List“

izhaja vsak četrtek in stane celoletno 6 K polletno 3 K, za manj premožne celo leto 4 K.

„Narodna tiskarna“ ima v zalogi vse tiskovine

Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju.

Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.